

tak objasněna, aby mohlo býti posouzeno bezpečně, zdali mohla firma B danou jí zástavu sama bez soudního řízení a jmenovitě bez soudního prodeje, jaký má na mysli předpis § 461. obč. z. realizovati. Odvolací soud přehlédl, že by se nepřičilo předpisu § 1371. obč. z., když by byl, jak sice jeden svědek potvrdil, ale soud nezjistil, X firmu B k tomu výslovně oprávnil, ovšem za předpokladu, že vkladní knížka byla skutečně papírem majetníku svědčícím, aby valuta knížky byla vybrána na účet pohledávky firmy B jako zástavní věřitelky.

Zjevo z toho, že odvolací důvody č. 2. i 4. § 503. c. ř. s. jsou opodstatněny a proto bylo rozhodnuto, jak se stalo.

Dr. Kasper.

Dvouletá lhůta, která proběhnouti musí od poslední zprávy o životě nezvěstného dle § 1. zákona z 31. března 1918 č. 128. ř. z., aby prohlášen byl za mrtva, počítá se od té doby, ze které zpráva ta pochází a nikoli od doby, kdy osobě, která má na tom zájem, došla.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 13. května 1924 RI 378/24. Krajský soud v České Lípě T 9/23.)

Ve věci prohlášení Xa, státního úředníka, za mrtva, určil první soud jako den, jež X nepřežil, den 25. prosince 1921. Na rekurs vdovy změnil vrchní soud den smrti na den 18. března 1923, poněvadž manželka nezvěstného dozvěděla se o tom, že nezvěstný je živ, teprv dne 18. března 1921 a tudíž teprve od tohoto dne sluší počítati dvouletou lhůtu článkem I. zákona z 30. června 1921 č. 252. sb. stanovenou.

Nejvyšší soud obnovil usnesení první stolice k rekursu finanční prokuratury v zastoupení eráru. Důvody:

Dlužno přisvědčiti stížnosti, že dvouletou lhůtu § 1. zák. z 31. března 1918 č. 128 ř. z. nově upraveného zákonem z 30. června 1921 č. 252 sb. je počítati od poslední zprávy, že pohřešovaný je na živu, jak to zákon výslovně praví, to jest od oné doby, ze které ona poslední zpráva vychází a že nijak nerozhoduje okolnost zcela nahodilá, kdy tato zpráva té které osobě došla a zda tato osoba má právní zájem na prohlášení pohřešovaného za mrtva, jak mylně za to má rekursní soud.

Tato poslední zpráva je, že pohřešovaný X byl jako válečný poškozenec v nemocnici v Atschinsku v Sibiři a pochází od vojína zdravotního sboru, který-to dne 24. prosince 1919 sdělil jistému R. Lovi z P. Kdy a jakým způsobem se onen voják dozvěděl, že pohřešovaný ještě žije, nebylo lze zjistiti, jisto však je, že se to státi musilo před 24. prosincem 1919 a proto dlužno souhlasiti, že jako den domnělé smrti pohřešovaného Xa má platiti den 25. prosince 1921. Dr. Kasper.

Byli-li právoplatně přijatý člen společenstva usnesením valné hromady proti ustanovením stanov z družstva vyloučen, může domáhati se pořadem práva neplatnosti usnesení valné hromady.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 13. dubna 1924 Rv I. 90/24. Krajský soud v Mostě G II 97/23.)

Žalobní prosbě člena družstva invalidu, proti jmenovanému společenstvu, o neplatnost usnesení valné hromady ohledně vyloučení žalobce z družstva jako jeho člena a ohledně změny stanov, bylo ve všech stolicích vyhověno.

Z důvodů nejvyššího soudu:

Dovolání vytýká především zmatečnost z důvodu § 477 č. 6. c. ř. s. Leč v tom směru o námitce nepřipustnosti pořadu práva rozhodl již soud stolice prvé zamítavě a odvolací soud usnesením to potvrdil. Jde tedy o souhlasná usnesení obou nižších soudů a nemůže proto, nehledíc ani k ustanovením § 519. c. ř. s., dle předpisu §§ 528. a 42. odst. 3. c. ř. s. rozhodnutí soudu stolice druhé bráno býti v odpor (plen. rozh. nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 1924 pres. 1582/23).

Tím jest také právoplatně rozhodnuto, že tu není zmatečnost vytýkaná.

Pokud jde o rozhodnutí věci samé, není dovolání rovněž opodstatněno.

Po stránce právní poukázaly již oba nižší soudy na to, že v době, kdy žalobce usnesením valné hromady žalovaného družstva z družstva tohoto byl vyloučen, vyloučení to dle jasného znění stanov tehdy platných se vůbec státi nemohlo, když předpoklad pro vyloučení žalobce z družstva uvedený v čl.

7. III. stanov nebyl dán. Poněvadž dle stanov družstva platných v době konání valné hromady družstvo nemohlo žalovaného ani jednohlasným usnesením valné hromady vyloučiti, jest pro posouzení věci nerozhodno, zdali žalobce při této valné hromadě hlasoval proti svému vyloučení, či jenom proti němu protestoval, nebo konečně, zdali z hlasování, poněvadž šlo o jeho osobu, vůbec byl vyloučen.

Nebylo-li však vyloučení žalobce dle stanov družstva platných v době konání valné hromady, vůbec možno, zůstal žalobce přes usnesení valné hromady o jeho vyloučení členem žalovaného družstva, a v důsledcích toho ani usnesení o změně stanov nestalo se jednohlasně, jak toho stanov y čl. 13. výslovně žádají, a jest proto toto usnesení valné hromady neplatným.

Z toho plyne, že žalobce, který jak žalované družstvo samo připouští, má zájem na zjištění, že vyloučení jako z družstva je neplatným, má též zájem na neplatnosti valnou hromadou usnesené změny stanov, a proto jsou i tu ohledně tohoto žalobního žádání podmínky určovací žaloby ve smyslu § 228. c. ř. s. Jsou tedy rozhodnutí nižších soudů vyhovující v tomto směru prosbě žalobní, stavem věci i zákonem odůvodněny a výtky rozsudku činěné lichými.

Jest sice správné, že ustanovení stanov (čl. 7. III.) o vyloučení právoplatně přijatého člena, může býti pro žalované družstvo i osudné, leč tvrzení odvolání, že by se ustanovení přičilo předpisům zákona o společenstvech nebo dobrým mravům, není správné, neboť družstvo, když se svého času o stanovách usnášelo, mohlo a musilo si býti vědomo důsledku tohoto ustanovení stanov (»že člen právoplatně přijatý nesmí býti z družstva vyloučen«) a když se přes to na tomto znění stanov usneslo, musí vzíti na sebe případné obtíže, dotýkající se jeho práva, zbaviti se právoplatně přijatého člena, a nemůže nyní o ustanovení tom tvrditi, že odporuje zákonu nebo přiči se dobrým mravům, protože mu činí nemožným, aby se zbavilo nepohodlného člena.

Když však družstvo dle platných stanov ani jednohlasným usnesením valné hromady právoplatně přijatého člena z družstva vyloučiti nemohlo, je pro tento spor nerozhodným tvrzený důvod vylučovací.

Dovolání jeví se tedy bezpodstatným.

Dr. Kasper.

Rozhodnutí nejvyššího správ. soudu.

Z »České Advokacie« čís. 8. 1923.

Pactum de contrahendo za války o prodeji domu po válce. (Rozhodnutí nejvyššího soudu z 10. ledna 1923 č. j. Rv. I. 997/22.)

Dne 29. září 1917 ujednala žalovaná se žalobcem smlouvu nájemní a zároveň úmluvu o budoucí smlouvě kupní, ve které bylo řečeno, že předmětem budoucí kupní smlouvy bude dům čp. 74 v S., kupní cena obnášeti bude 38.000 K a bude nejdéle »do dvou let po uzavření míru v nynější světové válce se strany našeho státu«. Žalobce čítaje dvouletou lhůtu ode dne 28. října 1918, podal v srpnu 1921 žalobu domáhaje se toho, aby žalovaná podepsala definitivní smlouvu kupní, odpovídající podmínkám pacta de contrahendo. Žaloba byla ve všech třech instancích zamítnuta, nejvyšším soudem z těchto důvodů.

Podmínkou žalobního nároku dle § 936 obč. zák. jest však, že poměry nezměnily se v mezičase tak, aby účel smlouvy byl zmařen.

Změna taková nastala poklesem kupní síly peněz a že částka 38.000 K v r. 1917 co do kupní síly není totožná s částkou 38.000 Kč v srpnu 1921, kdy žaloba byla podána.

To vyplývá z odhadní ceny nemovitosti zjištěné v době žaloby částkou více než 114.000 Kč.

Poměr mezi kupní cenou a skutečnou cenou nemovitosti změnil se však časem tak, že v době sporu převyšuje cena tato kupní cenu o dvojnásobnou částku. Nepoměr ten jest příliš značný, než aby se dalo souditi, že strany mohly jej předvídati, když přistoupily předběžným ujednáním kupní ceny na risiko, s nímž bylo počítati za normálních poměrů.

Nesejde ani na tom, že se strany vzdaly práva odporovati smlouvě pro zkrácení přes polovici ceny, ježto nebylo tvrzeno, že poměr ten byl mezi kupní cenou 38.000 K a skutečnou cenou nemovitosti v r. 1917. Vzdáním se této námitky neprojevily strany úmyslu vyloučiti i důsledky nepředvídané změny poměrů hospodářských.

Dr. Löwenbach.